

SUN'IY INTELEKTNING AFZALLIKLARI VA KAMCHILIKLARI

Tojimatov Isroil Nurmamatovich
Farg'ona davlat universiteti o'qituvchi,
israiltojimatov@gmail.com

To'ychiyeva Moxira Husniddin qizi
Farg'ona davlat universiteti 3-kurs talabasi
moxiratoychiyeva9604@gmail.com

Annotatsiya: Sun'iy intellektning afzalliklari va kamchiliklariga o'tishdan oldin, keling, birinchi navbatda AI nima ekanligini tushunib olaylik. Qushlarning nigohi nuqtai nazaridan, AI kompyuter dasturiga mustaqil fikrlash va o'rganish qobiliyatini beradi. Bu biz odatda odamlarga tayanadigan narsalarni qilish uchun inson aqlini (shuning uchun sun'iy) mashinalarga simulyatsiya qilishdir. Ushbu texnologik mo'jiza oddiy avtomatlashtirishdan tashqariga chiqadi va keng spektrni o'z ichiga oladi. AI qobiliyatlari- mashinalarga insonga o'xshash tarzda tushunish, fikr yuritish, o'rganish va o'zaro ta'sir qilish imkonini beradigan qobiliyatlar.

Kalit so'zlar: Sun'iy intellekt(AI), kamchilik va afzalliklar, sohalarda qo'llanish, foydaliligi

Kirish

Sun'iy intellekt (SI) zamonaviy texnologiyaning eng ilg'or yutuqlaridan biri bo'lib, inson hayotining turli jabhalarida inqilobiy o'zgarishlarni amalga oshirmoqda. Ushbu texnologiya katta hajmdagi ma'lumotlarni tahlil qilish, murakkab vazifalarni avtomatlashtirish va innovatsion yechimlarni taklif qilish imkoniyatini yaratmoqda. Sun'iy intellekt inson faoliyatini yengillashtirsa-da, u bilan birga ba'zi xavf-xatarlar va muammolarni ham keltirib chiqaradi.

SI nafaqat biznes, tibbiyot va sanoat sohalorida, balki kundalik hayotda ham keng qo'llanmoqda. Shunga qaramay, uning samaradorligi va qulayliklari bilan bir qatorda, xavfsizlik, axloqiy masalalar va ish o'rinlari qisqarishi kabi muhim muammolar ham mavjud. Shu sababli, sun'iy intellektning afzalliklari va kamchiliklarini chuqur o'rganish dolzarb mavzulardan biri bo'lib, ushbu texnologiyani qanday qilib to'g'ri va xavfsiz qo'llash masalalari haqida o'ylash zarur.

Mazkur maqolada sun'iy intellektning inson hayotiga ta'siri, uning afzalliklari va kamchiliklari tahlil qilinadi.

Sun'iy intellektning afzalliklari quyidagicha:

1. Ma'lumotlarni tezkor tahlil qilish va qayta ishlash

Sun'iy intellekt katta hajmdagi ma'lumotlarni insondan ko'ra tezroq tahlil qiladi va aniq natijalarni chiqaradi. Bu biznes, tibbiyot, moliya va boshqa sohalarda samaradorlikni oshiradi.

2. Avtomatlashtirish

Oddiy va takrorlanadigan vazifalarni avtomatlashtirish orqali inson mehnatini yengillashtiradi. Bu ishlab chiqarish, mijozlarga xizmat ko'rsatish va ma'lumotlar boshqaruvida foydali.

3. Aniqlik va xatolarni kamaytirish

Sun'iy intellekt inson xatolarini kamaytiradi. Masalan, tibbiyotda diagnostika qilishda yoki moliyaviy hisob-kitoblardagi xatolarni bartaraf etishda aniqroq bo'ladi.

4. O'rganish qobiliyati (machine learning)

Sun'iy intellekt o'z tajribasidan o'rganadi va vaqt o'tishi bilan yanada samarali ishlaydi. Bu turli sohalarda moslashuvchanlik va innovatsiyalarni ta'minlaydi.

5. 24/7 ish faoliyati

Sun'iy intellekt tizimlari uzluksiz, kunu-tun ishlashi mumkin. Bu esa mijozlarga xizmat ko'rsatish va jarayonlarni optimallashtirishda juda muhim.

6. Innovatsion yechimlar

Sun'iy intellekt yangi texnologiyalar va xizmatlar yaratishda katta rol o'ynaydi, masalan, aqlli robotlar, ovozli yordamchilar, dronlar va boshqalar.

7. Risklarni boshqarish

Sun'iy intellekt xavf-xatarlarni tahlil qilib, ularni kamaytirish bo'yicha samarali tavsiyalar beradi. Masalan, moliyaviy sohada kredit xavflarini baholash yoki xavfsizlik tizimlarida muammolarni aniqlashda.

8. Inson hayotini yengillashtirish

Sun'iy intellekt orqali transport, uy-ro'zg'or texnikasi, smartfonlar va boshqa qurilmalar boshqaruvi osonlashadi, bu esa kundalik hayotda qulaylik yaratadi.

Bu afzalliklar sun'iy intellektning barcha sohalarda keng qo'llanilishiga sabab bo'lmoqda.

Sun'iy intellektning kamchiliklari

1. Ish o'rinlarini qisqartirish

Sun'iy intellekt avtomatlashtirilgan tizimlar orqali ko'plab sohalarda inson mehnatini almashtiradi. Bu ba'zi ish o'rinlarining yo'qolishiga olib keladi, ayniqsa, takroriy va oddiy vazifalarni bajaruvchi ishchilar uchun.

2. Texnik nosozlik va muammolar

Sun'iy intellekt tizimlari texnik nosozliklarga duch kelishi mumkin. Nosozliklar katta yo'qotishlar va zarar keltirishi, xavfsizlikka tahdid solishi mumkin.

3. Xavfsizlik va maxfiylik muammolari

Sun'iy intellekt tizimlari katta hajmdagi ma'lumotlarni tahlil qiladi va saqlaydi. Bu ma'lumotlarning noto'g'ri qo'llanishi yoki xakerlik hujumlariga uchrashi xavfi mavjud.

4. Axloqiy va huquqiy masalalar

Sun'iy intellektning qaror qabul qilish jarayonlari ba'zan axloqiy muammolarni keltirib chiqarishi mumkin. Masalan, kimni qutqarish yoki xavfga duchor qilish haqida qaror qabul qiluvchi avtonom tizimlar.

5. O'z-o'zidan o'rganish xavfi

Sun'iy intellekt tizimlari o'z-o'zidan o'rganib, inson nazoratidan chiqib ketishi xavfi mavjud. Bu esa insoniyat uchun xavf tug'dirishi mumkin.

6. Yuqori xarajatlar

Sun'iy intellekt tizimlarini yaratish, o'rnatish va texnik xizmat ko'rsatish uchun katta moliyaviy mablag' talab etiladi. Bu texnologiya faqat katta kompaniyalarga qulay bo'lishi mumkin.

7. Insoniy hissiyot va empatiyaning yo'qligi

Sun'iy intellekt inson kabi hissiyotlarga ega emas, shuning uchun mijozlarga xizmat ko'rsatishda empatiya va insoniy yondashuv yetishmasligi mumkin.

8. Qonun va tartibotning yetishmasligi

Sun'iy intellektni nazorat qilish uchun maxsus huquqiy me'yorlar va qoidalar yetarli darajada ishlab chiqilmagan. Bu esa texnologiyaning noto'g'ri maqsadlarda ishlatilishiga olib kelishi mumkin.

9. Qiyin va noaniq qarorlar

Ba'zan sun'iy intellekt murakkab muammolarni hal qilishda noto'g'ri yoki noaniq qarorlar qabul qilishi mumkin. Bu xato qarorlar hayotiy muhim sohalarda zararli oqibatlariga olib kelishi mumkin.

10. Inson nazoratiga ehtiyoj

Sun'iy intellekt tizimlari hali to'liq mustaqil emas va ko'p hollarda inson nazorati talab etiladi. Bu esa avtomatlashtirish samaradorligini cheklaydi.

Bu kamchiliklar sun'iy intellektni ishlab chiqishda va qo'llashda ehtiyotkorlik bilan yondashishni talab qiladi.

Xulosa

Sun'iy intellekt zamonaviy texnologiyalarning ajralmas qismiga aylanib, turli sohalarda inqilobiy o'zgarishlar qilmoqda. Uning afzalliklari orasida avtomatlashtirish, aniqlikni oshirish, katta ma'lumotlarni tezkor tahlil qilish va inson ishini yengillashtirish kabi imkoniyatlar mavjud. Bunday texnologiyalar tibbiyot, ta'lim, moliya, sanoat va boshqa ko'plab sohalarda samaradorlikni oshirishga xizmat qiladi.

Biroq, sun'iy intellektning kamchiliklari ham e'tibordan chetda qolmasligi kerak. U ish o'rinlarining qisqarishi, xavfsizlik va maxfiylik muammolarini keltirib

chiqarishi, shuningdek, axloqiy va huquqiy masalalarni yuzaga keltirishi mumkin. Shuningdek, texnik nosozliklar va inson nazoratidan chiqib ketish xavfi ham mavjud.

Shu bois, sun'iy intellektdan oqilona va ehtiyotkorlik bilan foydalanish zarur. Texnologiyaning ijobiy tomonlarini rivojlantirish bilan birga, uning xavflarini bartaraf etish choralari ko'rilishi lozim. Agar sun'iy intellekt insoniyat manfaatlariga xizmat qilsa va xavfsizlik qoidalari inobatga olinsa, u kelajakda yanada rivojlanib, inson hayotini yanada yaxshilashi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Rakhimov, M., Yuldashev, A., & Solidjonov, D. (2021). The role of artificial intelligence in the management of e-learning platforms and monitoring knowledge of students. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 1(9), 308-314.
2. Yuldashev, A. (2022). DEVELOPMENT OF ECONOMIC ACTIVITIES OF ENTERPRISES ON THE BASIS OF DIGITIZATION. *Yosh Tadqiqotchi Jurnali*, 1(3), 251-257. www.worldlyjournals.com. 2-son , May , 2024. Worldly knowledge nashriyoti. 47
3. Laptev. V.A Sun'iy intellekt tushunchasi va uning ishi uchun huquqiy javobgarlik. "Qonun. Oliy iqtisodiyot maktabi" jurnali.2019 y No 2.-bet 83.
4. Pardayeva D.N. Niyozov F.X. Xushboqov I.U. Sun'iy intellekt tarixi, rivojlanish bosqichlari hamda insonlar hayotidagi o'rni. *Экономика и социум №3(106)-2 2023*.
5. Aralov M.M. Berdiyev D.F. Abdiaziziov A.A. Uchuvchisiz uchish apparatlarini kartografiya sohasida qo'llash tamoyillari. *Scientific Journal Impact Factor*. Aprel-2021
6. Nurmatovich, T. I. (2024). Bir qatlamli va ko'p qatlamli neyron to'ralari. *ILM FAN XABARNOMASI*, 1(1), 190-191.
7. Nurmamatovich, T. I., & Kudratullo o'g, K. U. B. (2024). THE EVOLUTION OF AI: FROM EARLY CONCEPTS TO MODERN BREAKTHROUGHS. *Лучшие интеллектуальные исследования*, 20(2), 42-46.